

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 166

CLEVELAND, O., THURSDAY MORNING, JULY 16TH, 1931

LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Nemški fašisti pripravljene za revolucijo. Narod ali pa boljše vize

Buletin:
Berlin, 15. julija. Predsednik Hindenburg je prevzel diktatorsko moč, da pomaga Nemčiji iz krize. Ljudje so se začeli puniti v Nemčiji. Po vseh mestih so nastali krvavi nemiri, ko je množica skušala pleniti trgovine z živili. Policija je s kolmi, sabljami in revolverji napadla ljudi. Mnogo sto jih je bilo aretiranih.

Berlin, 15. julija. — "Mi smo pripravljeni vsak trenutek prevzeti vodstvo nemške republike v svoje roke, kajti le v nemški narodni stranki (fašisti) je preprečitev propada Nemčije." S temi besedami je označil Adolf Hitler, vodja nemških "Nacijev" ali nemških fašistov, da bo v pripravnem trenutku s silo prevzel vladno nemške republike v svoje roke, kot je to storil svoje dni Mussolini v Italiji. Hitler skuša rešiti deželo pred boljše vize. "Youngov načrt," pravi Hitler, "da se reši Nemčijo gospodarskega propada, je povzročil narodno katastrofo v Nemčiji, in posledice te katastrofe se danes čutijo po vsem ostalem svetu. Versailleska mirovna pogodba se je izkazala se je za prokletstvo za vse narode sveta. Toda največja nevarnost ne preti od gospodarske katastrofe, pač pa od boljše vize, ki uničujejo vse pred seboj. Za bodočnost ima Nemčija pričakovati samo dvojno: ali zmago boljše vize, ali pa zmago narodne stranke v Nemčiji. Ako zavladajo boljše vize v Nemčiji, tedaj zna pogubiti vso centralno Evropo. Ako bomo mi poklicani na krmilo vlade, tedaj pač ne bomo verjeli, da bi morala Nemčija plačati vse tribute, do katerih se je doslej obvezala. Naša naloga bo Nemčijo gospodarsko in politično združiti, četudi podvzamemo skrajna sredstva. Naš glavni namen bo, da izkoreninimo boljše vize v Nemčiji. Nemčija ne bo poginila."

Zli duhovi so "očistili" denar lahkoverne

Rochester, N. Y., 15. julija. — Ko je Mrs. Catherine Walther, 56 let stara, izročila svoje prihranke v svoti \$7700,00 neki ciganki, je bila prepričana, da bo njen denar na ta način "očiščen" od zlih duhov. Toda to "čiščenje" je bilo tako temeljito, da mora zdaj policija vseh mest iskati "čistilke." Mrs. Walther je povedala policiji, da ji je ciganka rekla, da jo preganjajo zli duhovi. Kot edino sredstvo proti temu je, da pušči svoj denar očistiti. In Mrs. Walther je hitela v banko, kjer je dvignila \$7700,00 ter izročila denar ciganki. Dogovorili sta se, da se snideta drugi dan v neki trgovini, ker denar se more čistiti le o polnoči. Seveda je prišla Mrs. Walther naslednji dan v dotično trgovino, toda ciganke ni bilo nikjer. In je ni, pa je tudi ne bo!

Rusi lahko tožijo na ameriški sodnji

New York, 15. julija. Zvezni sodnik Clelland je razsodil, da ruska trgovska družba Amtorg Trading Corporation, lahko toži na ameriških sodnih, da si ruska vlada ni pripoznala od ameriške vlade.

* Bankrotiral je Great Lakes Paper Co., v Ontario, Kanada.

Ameriški in angleški državnik se posvetujeta o svetovni krizi

Paris, 15. julija. Državni tajnik Zedinjenih držav Henry Stimson in angleški minister za zunanje zadeve, Arthur Henderson, se snideta danes v tem mestu, in od svojih vlad imata polnomoč, da ukreneta vse potrebno, kar je mogoče, da se reši centralno Evropo pred finančnim krahom. V uradnih krogih se pričakuje, da bosta ta dva moža skušala narediti sporazum med Francijo in Nemčijo. Francija mora odnehati od svojih političnih zahtev vsaj deloma, da se garantira obstoj Bruening vlade v Nemčiji. Finančni polom proti poleg Nemčiji tudi Poljski, Avstriji, Ogrski in Romunski. Denarni trg Evrope je popolnoma v razsulu. V gotovih krogih se naznanja, da bo angleška državna banka kot tudi ameriška rezervna banka dobila dovolj denarja, da prepreči nadaljnje krizo. Pri tem se na Francijo ne bi oziralo. Stimson se bo tozadevno posvetoval s Hendersonom v Parizu, obenem pa bo naredil zadnji poskus s francoskimi državniki in bankirji, da Francija popusti napram Nemčiji in tako reši nemško državo. Ameriški državni tajnik Stimson odide pozneje v Berlin, kjer se bo sestal z angleškim ministrskim predsednikom MacDonaldom. Medtem so pa včeraj obhajali v Franciji "Bastilski dan," velik francoski narodni praznik. Ljudstvo je ves dan in vso noč plesalo na ulicah, kot da bi na svetu ne bilo nobene krize.

Španski parlament je bil uradno odprt

Madrid, 15. julija. — Danes je bil tukaj uradno odprt prvi španski parlament nove španske republike. Toda ker vlada v mestu silna vročina, se bodo zborovanja vršila samo ponoči. Zasedanje se začne ob 8. uri zvečer in traja do 4. ure zjutraj. Naloga parlamenta je spraviti skupaj novo ustavo za špansko republiko.

* Zakladniški tajnik Mellon se vrne prihodnji teden v Ameriko.

Še dva kandidata

Zopet sta se pojavila dva kandidata za mestne volitve v 4. distriktu. Eden je David Cinsberg, lastnik lekarne na 105. cesti, ki bo kandidiral "neodvisno" za mestno zbornico. Drugi je pa B. P. de Santis, ki bo skušal izpodrinuti sedanjega councilmana de Majoribusa. Santis stanuje na 891 London Rd.

V Minnesoti

Mrs. Agnes Lesar, 1024 E. 66th Place, se poda v soboto zjutraj na potovanje in sicer obišče v Eveleth, Minn., svoji dve sestri, Ano in Mary ter brata Louisa, ki pride istočasno iz Dickinson, North Dakota. Z Mrs. Lesar potuje tudi njen mlajši sinček Joe.

Povratek s farme

Srečno so se vrnili s potovanja Mr. in Mrs. Anthony Osredkar in Mr. in Mrs. John Osredkar. Nahajali so se na oddihu v Sanborn, Wis., kjer imajo starši Osredkar svojo farmo.

Žena umrlega Smuka

V poročilu o smrti Ignac Smuka v včerajšnjem listu je bilo izpuščeno ime soproge umrlega, in sicer Rafaela Smuk, kar na tem mestu dostavljamo.

Smrt ima počitnice na Atlantiku

Koliko dolguje Nemška republika raznim zavodom in narodom po svetu

Berlin, 14. julija. Nobena država na svetu ni menda tako zadolžena kot je nemška republika. Hanseatska Liga za industrijo in trgovino pravkar naznanja, da dolguje Nemčija samo tujezemskim državam ogromno svoto \$6,400,000,000. Od te svote je \$2,700,000,000 posojenega na kratke obroke, \$2,207,000,000 pa na dolgotrajne obroke, \$476,000,000 vrednosti zemljišča lastujejo tujezemci v Nemčiji, dočim ima nemška republika še za \$952,000,000 drugih obveznosti v tujejemstvu. Dolg, ki mora biti nemudoma odplačan, znaša \$450,000,000. Radi tega dolga je predsednik Hoover predlagal moratorij. Nemčija se trudi, da bi se vojna odškodnina znizala vsaj za \$1,000,000,000, kar pa Francija seveda ne bo pripustila.

Nesrečni padeč

20 letna Louise Flajšman, hčerka dobro poznane Flajšmanove družine na 6400 St. Clair Ave. je včeraj zjutraj padla pri oknu drugega nadstropja na cesto. V spanju je hodila iz ene sobe v drugo, ko se je pripetila nesreča. Odpeljali so jo v bolnico, kajti dobila je težke poškodbe. Kot se poroča iz bolnice danes zjutraj je mlademu dekletu že nekoliko bolje. Upamo, da popolnoma okreva.

Zopet bombe

V Statler in Cleveland hotelu, kjer je vse polno delegatov Shriner organizacije, so bile ponovno zagnane smrtiljive bombe. Policija prispuje to delavskim sporom.

Nesrečna ljubezen

Ustrelila se je 23-letna Mary Salupo, 2568 E. 58th St., ker jo je ljubelec zapustil. V Charity bolnici se bori sedaj s smrtjo.

Ameriški farmarji divjirajo na Hooverja. Pomaga Nemcem, domače zanemarija

Washington, 15. julija. V republikanskem taboru se je zopet pojavila resna kriza, ki je za republikance ravno tako resna kot je kriza za Nemce. Najboljši prijatelji Hooverja so zgubili v njega zaupanje in zapuščajo njegove vrste, tako da je nastal v republikanskih vrstah velik strah. Kansas City Star, Kansas City Times, dva vplivna časopisa, ki sat doslej vedno držala s Hooverjem, pri našata danes članek na prvi strani, in v katerih se piše z velikimi črkami: "Ako Hoover pomaga Nemcem z \$250,000,000, zakaj nima \$60,000,000, da bi pomagal ameriškim farmarjem, ki morajo pšenico prodajati za 25 centov bušelj!" Republikanski voditelji, ki so čitali te članke, so se prestrašili. Že govorijo, da bo republikanska stranka zgubila vse glasove v zapadnih državah, kjer prevladujejo farmarji, ki so pričakovali od Hooverja mnogo pomoči. Leto 1932 bo leto politične revolte v Ameriki proti republikanski stranki. Republikanska stranka bo poražena z glasovi farmarjev, katere je stranka tako žalostno pustila na cedilo.

Ženska morilka

Dr. Wm. Gorman, prominenten v clevelandskih krogih kot ljubitelj sporta, je bil včeraj zjutraj ustreljen po svoji ženi Sari. Po umoru je žena napisala pismo sosedom, katero pismo je oddala na pošto. V pismu jim je povedala, da je ustrelila moža. Ko je pismo oddala na pošto, je šla v klet svoje hiše in se sama ustrelila. Dolgotrajna bolezen je naredila Mrs. Gorman duševno razburjeno in je v takem stanju povzročila umor in samomor.

* Ameriška vlada je dala naročilo za gradnjo 10 novih torpedov.

John Gornik, vrhovni predsednik SDZ.

Fašisti so zopet začeli z napadom na vatikansko državo in papeža

Rim, 15. julija. Direktorji fašistovske stranke, z Mussolinijem na čelu, so danes pri posebnem zborovanju izdali dolgo izjavo, v kateri nazivljejo papež Pija "lažnika," ko je kritiziral postopanje fašizma v Italiji. Direktorji fašizma se je posvetoval pod načelnstvom Mussolinija pet ur, predno je podal svojo izjavo. V izjavi pravijo voditelji fašizma, da je papež v svoji zadnji encikliki "osramotil" fašizem. Obenem pozivlje fašistovska izjava vso laško mladino, da stopi nemudoma v vrste mladinskih fašistovskih organizacij. Obenem so fašisti sklenili, da pokažejo moč fašizma v mladinskih organizacijah. Fašisti se bodo zbrali v severni Italiji, na bojiščih ob reki Piavi, kjer je bila nekdanja laška armada sramotno poražena. Tekom zborovanja direktorjev fašistovske stranke se je poudarjalo, da ima stranka danes dobro stoežih članov v Italiji 873,000 in 642,000 članov v mladinskem oddelku. Poleg tega ima fašistovska stranka še nad 2,000,000 "simpatičarjev."

Ženska morilka

Dr. Wm. Gorman, prominenten v clevelandskih krogih kot ljubitelj sporta, je bil včeraj zjutraj ustreljen po svoji ženi Sari. Po umoru je žena napisala pismo sosedom, katero pismo je oddala na pošto. V pismu jim je povedala, da je ustrelila moža. Ko je pismo oddala na pošto, je šla v klet svoje hiše in se sama ustrelila. Dolgotrajna bolezen je naredila Mrs. Gorman duševno razburjeno in je v takem stanju povzročila umor in samomor.

* Ameriška vlada je dala naročilo za gradnjo 10 novih torpedov.

Mihelich je preskrbel, da Bender ne bo dobil \$10,000 plače na leto

Naš slovenski councilman John L. Mihelich je prihranil mestu Clevelandu \$4,000,00 na leto, ko je odločno protestiral pri mestnem managerju Morgana, da bi se plača upravitelja mestnega stadiona Benderja povišala od \$6,000,00 na \$10,000 na leto. Bender sam si je določil plačo na \$10,000 na leto, toda ko je o tem zvedel councilman Mihelich, je šel v urad managerja Morgana in protestiral. Morgan se je podal in izjavil, da Bender ne bo dobil \$10,000, pač pa le \$6,000. To je zopet eden izmed številnih korakov, katere je naredil pri naši mestni vladi Slovenec, councilman John L. Mihelich, ko je hranil mestni denar, da ga republikanci ne bi razsipali. George Bender, ravnatelj mestnega stadiona, je bil od države Ohio obtožen, da je dvakrat po krivem prisegel in da je po neveril javni denar. Porota ga je tekom obravnave oprostila, toda prišlo je precej umazane ga perila na dan. Zato pa nas councilman Mihelich pazi na dogodke v mestni vladi. Dočim je neka postava, da znaša plača Benderja \$6,000,00 na leto, in katera plača se lahko zviša na \$10,000 na leto, pa Bender ni čakal, da bi se postavno zvišala plača, pač pa si je kar sam prisodil \$10,000 na leto. Councilman Mihelich je to sedaj ustavil. Bender bo dobil \$6,000,00, in dosti ima, še preveč, ker ga je Mihelich obdolžil, da je nesposoben za svoje delo.

Znižanje tarifa bi takoj odpomoglo krizi

Washington, 15. julija. Senator George iz Georgije in drugi senatorji demokratske stranke so ponovno apelirali na predsednika Hooverja, da zniža tarif, kar bi bilo v korist vsemu svetu. Glasom gotove postave je predsedniku dovoljeno znižati ali zvišati cene gotovim importiranim izdelkom Hoover seveda ne bo znižal tarifa, ker bi pri tem bili prizadeti gotovi kapitalisti.

V Mehiki štrajkajo radi pijače v gostilnah

Juarez, 14. julija. — Delavski voditelji so izjavili, da bo v tem mestu zaštrajkalo 2000 delavcev, ako governer ne preklic svoje povelja, da se morajo gostilne zapirati ob 9. uri zvečer.

400,000 ljudi!

Odkar obstoji Cleveland se ni zbralo še toliko naroda k enemu samemu dogodku kot se je to pripetilo sinoči, ko je parada z bakljami, ki so jo priredili shrinerji, korakala po mestu. Policijski načelnik Matowitz se je izjavil, da še v svojem življenju ni videl toliko naroda skupaj. Računal jih je na najmanj 400,000. Od Public Square do 30. ceste je bilo eno samo morje glav. In ko je parada okoli 11. ure ponoči bila gotova, tedaj je vzelo do 5. ure zjutraj, da so vsi ljudje prišli domov. Karcenstne železnice so bile natrpne do skrajnosti, in 125,000 avtomobilov je vozilo množico naroda domov. Videti je bilo, kot da je vsa država Ohio na paradu. Cleveland še nikdar v vsem svojem obdobju ni videl kaj enakega.

V Clevelandu se bo pobiralo za stradajoče premogarje v Ohio in Penna.

V Cleveland je dospelo več zastopnikov stradajočih premogarjev v južnem delu države Ohio in v zapadni Pennsylvaniji. Prišli so sem, da naberejo kaj v denarju, zlasti pa v živilih in obleki. Dan 18. in 19. julija je določen, da se pobira za to pomožno akcijo. Premogarji, oblečeni v premogarsko obleko in z premogarsko laterno bodo nabirali darove v dolednjem mestu. Poleg tega se je pa odločilo več prostorov, kjer se bo lahko zbiral hrana, obleka in denar. Premogarji pripovedujejo, da tudi tedaj, ko delajo, ne morejo vzeti na delo zjutraj drugega kot požirek kave in kos kruha. Pokazali so plačilne čeke, ki znašajo \$5.84 za dva tedna dela. Ne ki drugi premogar je dobil 39c v dveh tednih, in zopet na drugem čeku je bil označen križec, kar pomeni, da je premogar še dolžan, potem ko je opravil svoje delo. Niti samski ljudje se ne morejo preživeti, kaj šele družine z otroci. Premogar iz Jefferson okraja, ki ima ženo in dva otroke, je bil vržen iz kompanijske hiše. Pokazal je ček, da je zaslužil \$1.00 v dveh tednih. Otroci ne poznajo mleka. So suhotni in zeleni v obraz. Kdor ima kaj obleke ali živeža, naj prinese to na 1303 W. 58th St., 4309 Lorain Ave., 1050 Auburn Ave., 5607 St. Clair Ave. 11123 Buckeye Rd., 14101 K. sman Ave., 926 E. 105th St., 695 E. 152nd St.

Prebivalstvo črnih v New Yorku se množi

Washington, 15. julija. Počakki števneva urada za mesto New York kažejo sledeče zanimive številke: Skupno prebivalstvo New Yorka je šlo v letu 1930 belih 6,787,225 in črnih 327,706. Ostalih prebivalcev je bilo 15,515. Tu so všteti Mehikanci, Japonci, Kitajci, Filipinci in drugi. Zamorci so se v desetih letih pomnožili za 119 procentov, dočim je prebivalstvo belih naraslo le za 20 procentov. Zanimivo je tudi dejstvo, da je bilo v New Yorku pri zadnjem štetju 2,147,979 oseb, starih nad 21 let, ki so bile rojene v tujejemstvu.

Drništvo Naš Dom

Vsi tisti, ki mate avtomobile, ste prošeni, da popeljete nekaj članov in prijateljev društva Naš Dom št. 50 S. D. Z., v nedeljo na piknik društva, ki se vrši na cerkvenih prostorih v Maple Gardens, na Raymond Ave. Boste že videli, da vam bo odbor preskrbel kar najboljšo. Frank Novakova godba bo igrala za plesateljine. Pridite vsi člani in članice, in pripeljite s seboj tudi svoje prijatelje.

Na obisku

Na obisk k svojim staršem je prišla za par tednov iz-Chicago Mrs. Frances Kase in njen soprog. Mrs. Kase je hčerka dobro poznane Joseph Sterle-ta na 1323 Russell Rd. Prijatelji in znanci so prijazno vabljeni k obisku.

Na operacijo

Anton Campa, 1122 E. 63rd St., se je podal v Emergency bolnico, da se podvrže operaciji. Prijatelji ga lahko obiščejo. Upamo, da Mr. Campa srečno prestane operacijo.

* Na Dunaju so otvorili nov stadion, ki velja \$950,000.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.00 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 5 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pokljatve naslovite: Ameriška Domovina,
4117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 9628.

JAMES DEBEVEO and LOUIS J. PIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 166, Thu., July 16th, 1931

Nemčija na kolenih

Čudne, v resnici čudne stvari se danes godijo na svetu. Ne, da bi pretela kakva vojna, pač pa pravkar doživljamo posledice zadnje svetovne vojne. Vsi ti dogodki, ki se v mali meri vršijo v Ameriki, v toliko večji meri pa v Evropi, so jasen dokaz, da svetovno sovraštvo med narodi še ni potihnilo, in da kljub vsem diplomatskim izrazom in frazam, kljub vsem mednarodnim shodom in konvencijam, preveča svet še vedno staro sovraštvo. Pa najsibo to od strani boljševikov, fašistov, narodnjakov, liberalcev ali drugih vrst posameznih vlad.

V prvi vrsti je naš stric Sam zelo navihan adut. Še bolj navihan, ali — mogoče nespameten — je pa danes njegov predstavnik, predsednik Herbert Hoover.

Stric Sam si je pred leti prizadajal vse mogoče, da uniči Nemčijo. Brez njegove pomoči mogoče Nemčija ne bi bila premagana, toda o tem ne moremo več govoriti, ker neradi zvonimo po toči. Danes si pa stric Sam na vse načine prizadeva, da reši Nemčijo popolnega propada. Pred štirinajstimi leti je stric Sam potrošil tisoče milijonov dolarjev, da uniči Nemčijo, danes pa troši tisoče dolarjev, da jo skuša rešiti. V resnici je čuden stric, ta naš stric Sam!

Amerika je bila prva, ki je predlagala, da se Nemčiji odpusti plačilo vojnih dolgov in odškodnine za eno leto. Stric Sam pri tem izgubi nekako \$250,000,000, ali pa bo končno izgubil vse, kar mu sedaj dolgujejo v Evropi, pa je vendar prvi prišel na idejo, da se upelje moratorij na vojni dolg. Dasi je stric Sam pravkar zaključil fiskalno leto s \$750,000,000 deficita, pa je tako dober, da pozablja še na druge dolgove.

Toda, četudi je stric Sam mogoče dobrega srca in rad pozabi na par tisoč milijonov, ki mu jih dolgujejo drugi narodi, pa je stric Sam preklancan slab — diplomat. Francozi so se oprijeli te prilike, in dočim je stric Sam hotel Nemčiji pomagati, pa so jo Francozi, Nemčiji namreč, ravno radi te ameriške dareljivosti pritisnili popolnoma k tlom.

Stric Sam je namreč svoje dni podpisal pogodbo, da se glede vojne odškodnine in dolgov ne more drugače obravnavati, razven ako vse velesile, ki so podpisane, ne pristanejo k temu enoglasno. In tu se je stric Sam vjel.

Poročila iz Nemčije o položaju so naravnost grozo vzbujačoča. S strahom gleda skoro ves svet na razvijajoče se dogodke. Nemčija strahovito potrebuje denarja. Anglija in Amerika sta pripravljene sodelovati. Francija je pa rekla: ne! In brez Francije se ne more ničesar posoditi Nemčiji. Skoro gotovo je, da Nemčija ne bo prenesla finančne krize in se bo zrušila popolnoma.

Polom Nemčije pa ne bo upropastil samo Nemčije, pač pa bo pretresel tudi vso Evropo in bo seveda imel tudi svoj velik odmev v Zedinjenih državah in po ostali Ameriki. Gospodarsko poslopje vsega sveta bo pretreseno.

Nihče ne more povedati naprej, kaj postane iz te krize. Albanija lahko propade, ne da bi kdo trenil z očesom, Bolgarska, Grška in druge male države imajo lahko krvave revolucije, ne da bi se svet o tem briga, toda kadar tako ogromna država, kot Nemška, propade, tedaj brez dvoma potegne za seboj tudi druge, kajti v zvezi je z drugimi državami v gospodarskem pogledu, ima trgovino, ima dolgove, kredite, tako da vsakdo čuti več ali manj propast velikega naroda.

In tu je Francija, ki ne more pozabiti vojnega sovraštva. Dasi na zunaj prijateljica Nemcev, pa je porabila to najnovejšo priliko, ko vidi Nemčijo v največji stiski, da še bolj pritisne na Nemce, in nastavi Nemčiji v njeni največji stiski nož politike na vrat. Zahtevala je od Nemčije take politične privilegije v zameno za posojilo, da Nemčija pogojev ne more sprejeti, ako ne želi sama sebi samomora.

In če pade sedanja nemška vlada iz vzroka, ker ne more več gosodari, radi absolutnega propada financ, tedaj pride — boljševizem. In potem pride — svetovni boj. Nemčija se je do danes s skrajnimi silami ustavljala boljševizmu. Ako se združi z Rusijo, potem ko jo pustijo gospodarski krogi na cedilu, tedaj ne bo zlepa miru na svetu. Državniki bi morali na vsak način gledati, da do tega ne pride, ako jim je mar, da se človeška kri ne bo zopet v potokih prelivala.

D O P I S I

North Braddock, Pa. — Zedlje časa sem se pripravil, da obiščem svoje sorodnike v Clevelandu in tako sem se odločil za zadnji petek. Niti samljalo se mi ni, kaj nas čaka v Clevelandu. "Stari," mi je dejala žena, "v petek je slab za četek!"

"Prazne marnje!" sem ji odvrnil, ter pomagal napregati našega konjčka Buicka. Pogнали smo ga kljub globoko preroškim besedam moje žene. In

kjer sem imel vrtni obisk. Kako so nas sprejeli, o tem ne bom izgubljal besed, saj poznate slovensko gostoljubnost. Prav tiho vam na uho povem, da sem veliko kršil proti prohibiciji. Pa ne smete naprej praviti!

Lahko si mislite, kako presenečena je bila moja žena, ko je našla tu svojo sestro, Mrs. Somrak iz Collinwooda, katere že ni videla 30 let! Kako smo jo iztaknili, bi delalo čast Nick Carterju, slavnemu detektivu. Kar verjeti nista mogla, da sta sestri.

V nedeljo pa sem zašel na piknik društva sv. Vida. Kako sem zašel tje, ne vem, samo enega se dobro spominjam: da so točili prav izvrstno božjo kapljico. Rad bi bil pomagal v boju proti alkoholu, pa sem moral odnehati, da ne bi bilo kake pridige.

Nisem mogel verjeti, da je v Clevelandu tako "lušno." Da bi mogel svojo bajto naložiti, bi jo kar v Clevelandu pripeljal. Prav težko smo se ločili v ponedeljek, ali — morali smo.

Zahvaljujem se tem potom prav vsem za gostoljubnost, ter pozdravljam vse.

Frank Pirc,
1629 Ridge Ave.

Barberton, O. — 10. julija sta obhajala ugledna Mr. Tomaz Pavlič ter njegova soproga 25-letnico svojega zakonskega življenja na svoji prijazni farmi v tujakšnji okolici. Za ta vesel dan je povabil Mr. Pavlič tujakšnji pevski zbor "Javornik," ter več svojih prijateljev in njih soprogo, med katerimi sem bil tudi jaz s svojo soprogo. Zastopani so bili tudi tujakšnji lovci, toda bolj v malem številu, ker se radi dela niso mogli odzvati vabilu.

Povabljeni smo bili na mestu že okrog sedmih zvečer in Mr. Pavlič nas je pričakoval v svojem lepem in obširnem vrtu, kjer je bila pripravljena tudi grmada suhljadi, oziroma velik kres, ki se je takoj prižgal, ko smo bili vsi skupaj. Posedli smo na mehko trato in slavljence sta takoj začela streči gostom z mladimi petelinčki. Razume se, da ne s živimi, ampak okusno spohanimi. Te smo tudi pridno zalivali z doma pridelano kapljico.

Ko smo prišli malo k sapi, so nastopili pevci ter zapeli več krasnih slovenskih pesmi, pod vodstvom Mr. Andrew Bombacha. Ko se je stemnilo, se je zabava prenesla v hišo. Med prijaznimi pogovori in lepim petjem, je kazalec na uri kmalu pokazal 12. uro. Videli smo tudi sliko njih sina Mirkota, ki se nahaja sedaj v mornariški šoli v Annapolisu. Krasen mladenci, v lepi mornariški uniformi! Starši smejo biti upravičeno ponosni nanj, ker je v težkih študijah tudi vedno med prvimi.

Dolžnost me veže, da se v imenu udeležencev javno zahvalim Mr. in Mrs. Pavlič za tako fino postrežbo, ter lep večer, katerega sta nam pridelala. Zelim tudi, da bi bil tudi povabljen na vajo 50-letnico.

Bog vaju živi in še na mnoga, mnoga leta zdravja in zadovoljnosti, kakor tudi vajini družini. Hvala pa tudi našim vrlim pevcem za kratkočasno zabavo, ter njih pevovodji, Andrew Bombachu.

John Ujčić.

Euclid, O. — Tukaj v Euclidu se bolj slabo dela, zato imajo nekateri dosti časa, da delajo in napade naselbine, društev in posameznikov. Vsakdo, če le more, si pritrga kakšen dolar ter gre in se razveseli na piknikih, da s tem pomaga društvu, sam pa nekoliko pozabi na te slabe čase. Posebno v tem vročem poletnem času pa marsikdo prezre prošnjo na seji kulturnega ali podpornega društva. In če ni članov zadostno število na seji, da se jim ponudi delo ali da prevzamejo odgovorno de-

lo v uradu, kako naj tako društvo napreduje ali obstoji, potrebno je, da se mlado?

Sedaj je čas počitka in razvedrila na deželi, to je pri nas v Euclidu, kjer imamo po zaslugi nekaterih dobrih rojakov in našega župana Mr. Elyja, dovoljenje, da se vršijo veselice in nedeljski plesi. Tudi dramsko društvo "Naša zvezda" bo imelo svoj prvi izlet na 16. avgusta na Goriških prostorih v Noble, O. Da bo res nekaj izvanrednega pripravljeno za ta izlet, bo pa treba kar roka-ve zasukat in začeti z delom, da se pripravi vse potrebno, ker so pikniki na dotičnih prostorih vedno dobro obiskani.

Bratje in sestre! V četrtek zvečer, 16. julija je zadnja seja pred izletom. Pridite na sejo vsi, kajti za rešiti je več važnih zadev in da se pravna zastala mesečina. Zavedajte se slovenskega izreka: V slogi je moč! Primimo skupno in pokazimo, da smo res za napredek društva in naselbine. Še nekoliko mesecev, pa se bo treba bibrati na odrih, da se pripravi za prihodnjo sezono.

Vabljeni ste vsi, pa boste še kaj slišali od dramskega društva "Naša zvezda."

Frances Kosten.

Cleveland, O. — Zelo je vroče in prav vse črnilo se mi je posušilo, zato naj mi g. urednik ne zameri, če pišem kar s svinčnikom. Nak, tiho pa ne morem biti. Zadnjič enkrat sem brala v tem listu poročilo našega Franceta s hriba, kako smo se ženske v "Vinogradu" skupaj zbrale. Zelo se nas je moral prestrašiti, da se je na Jakata za svet obrnil.

Marijašarij v našem koncu, sedaj pa le pokažite, koliko vas je! Veste, kadar nas bo vseh 106 "marčalo" po "Vinogradu," takrat pa le pridni bodite. Ako se nam boste kaj po robu postavljali, pridemo nad vas z burkljami, pihavniki in valjarji.

Ej, France s hriba, malo te je pa le imelo prvi večer, ko si nas moral priti skozi okence pokukat, kako smo fletne in zauber! Kdor nas bo znanprej prišel pri oknu oprezovat, mu obljubim, da nam ne bo ušel. Med nami je nekaj takih punc, ki potegnejo do dvesto funtov in te ga bodo prijele. Odręšiti se bo moral na ta način, da bo odšel par dolarčkov v našo društveno blagajno. Če ne bo štel, bo pa valjar pel.

Kam pa jo mislite udariti v nedeljo 19. julija? Najbrže nikamor drugam, kot na piknik društva Naš Dom št. 50 SDZ, ki ga priredi v Maple Gardnes. V celem Clevelandu in okolici ne bo tako lušno, kot na tem pikniku! To vam garantirajo naše punce.

Odborniki tega društva že cela dva tedna pripravljajo vse najboljše: jedajo in pa, hm, hm, — tistega ohajčana bodo pripravili, ki se že od zadnjega oktobra tako svojeglavno pri zidu tišči, kot klop kože.

Ker je Naš Dom vedno rad židane volje, gotovo ne bo manjkalo fine godbe na tem pikniku. Lahko se boste vrtili z našimi puncami kar po vrsti, ker znajo vse izvrstno plesat.

Prijazno je vabljen tudi ves gl. odbor SDZ. Za ta malega Primožka, gl. tajnika, bomo že punce preskrbele kak prostor, da se ne bo zgubil, ali pa da mu ne bo katera na glavo stopila.

K obilni udeležbi prijazno vabi

Lenčka iz Vinograda.

Cleveland-Collinwood, O. — Še par dobrih mesecev poletja imamo in že nas bo obiskala hladna jesen. Da pa bodo cenjena društva, kakor tudi drugo občinstvo preskrbljeno za prostore, kadar minejo pikniki, naj se obrnejo na vodstvo Slovenskega doma na Holmes Ave., katero ima na razpolago še par dvoran, katere si lahko izbere za svoje bodoče zabave v je-

senski ali zimski sezoni. Naša želja je, da vam postrežemo, odvisno je pa od vas, da hitite z naročili.

Letos bodo v collinwoodski naselbini posebne slovesnosti: 26. julija se vrši skupni piknik Slovenskega doma in Slovenskega delavskega doma, na prijazni Močilnikarjevi farmi. Ta dan bomo imeli dan sprave in obnovitev bratske ljubezni, kot ga imenuje vodstvo S. D. D. Ker je ta dan toliko pomemben za collinwoodsko naselbino, je upati, da se vsakdo udeleži tega piknika in da pozdravi idejo direktorija obeh domov. Podrobnosti za zgorej omenjeni "dan sprave," so društvom po večini znane iz pisemenih povabil.

ČESTITKE MR. IN MRS. IŽANC!

Vsak posameznik ima svoje prijatelje, dokler ni v stiski, a le malo je prijateljev, ki ostanejo prijatelji, kadar pride nesreča nad nas. Kaj rado se zgo- di, da nas v stiski celo najbolj- ši prijatelj zapuste. Dober prijatelj je vreden zlata. Spo- štujemo torej dobre prijatelje!

Američani prireajo radi svojim prijateljem takozvane sur- prise party. To navado smo povzeli od Američanov tudi mi Slovenci. Skoro v vsaki izdaji tega ali onega slovenskega li- sta je priobčena zahvala o sur- prise party. Ni še dolgo, kar smo čitali v Ameriški Domovi- ni zahvalo o surprise party, ki je bil prirejen v počast Mr. in Mrs. Ižanc, povodom njunega obhajanja 20-letnega zakon- skega življenja.

Surprise party pa ne napra- vi onega utisa na osebo, v kojoj počast je bil prirejen, ako ta že prej vse izve, kaj se na tistem kuha. To ni noben surprise party za slavljenca. Kdor po- zna Mr. in Mrs. Ižanc malo več kot samo po imenu, ta je goto- vo z napetostjo pričakoval dan 13. junija in ugibal, če bo "sur- prise" ali ne. Toda vse se je po sreči izšlo. Mrs. Ižanc se je nekoč izrazila, da se ona ne bi dala tako "potegniti," kot se drugi, da bi ne vedela, kaj se dela za njenim hrbtom. Toda to pot se ji je pa zareklo. Kar malo "fržmagalo" se ji je, ko je vel Collinwood vedel, kaj bo 13. junija, le Mr. in Mrs. Ižanc ne.

Številni govorniki so na slav- nosti 13. junija povdarjali: "Danes obhajata dvajsetletni- co svojega zakonskega življe- nja. Zivela še na mnoga leta!" Resnica pa je, da bosta Mr. in Mrs. Ižanc praznovala dvajset- letnico svoje poroke na 20. julija, torej smo jima čestitali za celih 36 dni naprej. Toda za en ženski las podolgem se ne gleda, kot se je nekoč izrazil tesarški mojster, ko je za pol metra preveč odžagal hrastov steber, ko so postavljali kozo- lec na mojem rojstnem domu. Enako tudi party in čestitke ne škodujejo, ako se iste male pre- jeli pozneje izvršijo. Glav- no je, da pridejo iz sreca.

Kot od mnogih drugih, tako sprejmita tudi od nas pevcev in pevk zbora Ilirije prav iskrene čestitke k vajini dvajsetlet- nici zakonskega življenja. Dal Bog, da bi še mnogo let živila v miru in ljubezni, kot sta v preteklosti.

Mr. in Mrs. Ižanc sta si izte- kla že mnogo zaslug za cerkve- ni pevski zbor Ilirijo. Mr. Ižanc kot izvrsten ter agilen pevec, Mrs. Ižanc pa kot naša običaj- na kuharica na naših priredi- tvah.

Mr. in Mrs. Ižanc pa deluje- ta tudi za druga društva. Ni je zakonske dvojice v Collinwo- od, katere bi toliko delovala za društvene prireditve, kot ravno Ižancjeva. Ona dva ne poznata politike ter posečata prireditve bodisi cerkvene, narodne ali druge. Seveda, najrajši sta tam, kjer se poje, osobito Mr. Ižanc. Koliko je njemu za pe- je, ve le on, ki ga dobro pozna. On kot glavni poslovodja Slo-

Drugi važen dogodek se pa vrši 16. avgusta, to bo pa 25- letnica cerkve Marije Vnebo- vzete na Holmes Ave. Na tej slavnosti bo več društev zastop- anih iz raznih naselbin. Slav- nost se bo vršila v obeh dvora- nah S. doma na Holmes Ave. Natančneje bomo pa še pozneje poročali.

Prihodnjo nedeljo pa, kakor je že vsem znano, se vrši piknik Slovenske delavske zadrudne zveze na Goriških prostorih v Noble, O. Ker je to delavska ustanova, je tudi pričakovati od strani cenjenega občinstva, da ga poseti kar v največjem šte- vilu.

Se pa še prihodnjič kaj ogla- sim. Pozdravl!

Chas. Benevol.

venske delavske zadrudne zve- ze ima mnogo posla. Predno so delavci na delu, on že dela. Drugi končajo delo, on še ved- no dela. In to ga popolnoma nič ne moti pri pevskih vajah. On je vedno na mestu, pri va- jah, kot pri nastopih. Marsika- teremu pevcu bi moral biti Mr. Ižanc za zgled.

Skoro vsi pevci se kaj radi zavedajo, da so v resnici dobri pevci. Tega pa pri Ižancu ni. On se pridno uči, ne glede na to, kaj si drugi mislijo o sebi.

Nadvse pohvaljena pa je njegova točnost. Kolikokrat sem bil prva leta v dvomu, ali bo Lojze prišel k maši ali ne, ker mi je bilo znano, da skoro vsako soboto poseti kako prire- ditev. Do sedaj je bil še vsako nedeljo ob času na koru. Pred- no pridejo drugi pevci, pride on, kljub temu, da ima v sobo- to malo počitka. Čast komu- čast!

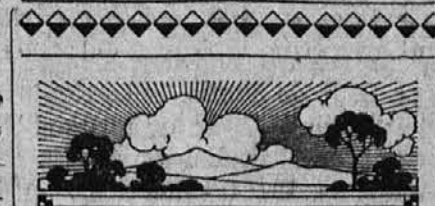
Zelo priporočljivo bi bilo za vse mlačne kristjane, katerim je vsaka malenkost dovolj velik vzrok, da opuste nedeljsko službo božjo, da si vzamejo Mr. Ižanca za zgled. "Ne kar vele- va mu stan, kar more, moč je storiti dolžan," pravi naš slavi- ni pesnik. Mr. Ižanc izpolnjuje ta izrek v polni meri, kot tudi njegova zvesta tovaršica Mic- ka.

Pevci in pevke Ilirije pa upa- mo in smo trdno prepričani, da bosta še oba, Mr. in Mrs. Ižanc delovala za Ilirijo: Mrs. Ižanc kot izborna kuharica ob naših prireditvah, naš Lojze pa kot agilen pevec. Osobito ti, Loj- ze, deluj še v bodoče za lepo slovensko pesem! S svojim srebrno čistim glasom prepevaj ljudem in sebi v veselje še mno- go let!

Še na mnoga leta vama kličo pevski zbor Ilirija.

Zarne žice bolj tanke kot človeški lasje

Philadelphia, 15. julija. — The Westinghouse Lamp Co., je pravkar izdelala žice za elek- trične žarnice, ki so petkrat bolj tanke kot pa človeški las.

Vprašajte za cene

Predno kaj kupite, se go- tovo vedno prepričate o ce- ni stvari, katero namera- vate kupiti. To znači do- bro gospodarstvo. Enako je svetovati, da se tudi pri pogrebi, kadar istega na- ročate, prepričate prej o ceni.

Ferfoliatov pogrebni zavod želi, da vpraša- te o ceni pogreba in koliko stanejo avtomo- bili, ki jih naročite za pogreb.

Louis L. Ferfolia

SLOVENSKI POGREBNIK

3515 East 81st St.

Tel. Michigan 7420

Če verjamete al' pa ne.

V Clevelandu se vrši konven- cija "Shriners." Malo je vroče tem fantom v teh pasjih dnevih, pa si že pomagajo, ker v Cleve- landu ni še nihče od žeje umrl. Ampak njih žeja me toliko ne briga, kot "dnevni red" njih konvencije. Če bi imele naše podporne organizacije tak dnev- ni red na svojih konvencijah, bi bilo skoro vse članstvo za dele- gate. Pa morda bi ne bilo na- pačno, če bi se tudi naše konven- cije vršile na enak način. Le pogledjte, kakšen dnevni red imajo ti:

Ob 9:00 dopoldne: Začetek konvencije. Posebni odbori se vsedejo k čitanju pravil.

Ob 9:15 dopoldne: Odmor. Delegacija se poda k zajterku v hotel Cleveland. Godba igra uspavanke.

Ob 10:15 dopoldne: Zajterk končan. Delegacija se zbere na public square k paradi. Po- zdravni govori mestnega zastop- stva in obratno. Godba zaigra koračnico in povorka se razvije po ulicah okrog public square. V sprevedu je poleg delegacije tudi zastopano živalstvo: ka- mele, sloni in žirafe.

Ob 12:15 popoldne: Delega- cija se poda h kosilu. Kosilo traja do 2:15 popoldne.

Odmor za pol ure, namenjen prebavi.

Ob 3:00 popoldne naprej igra godba v raznih clevelandskih parkih. Delegacija poseti par- ke in si ogleda mesto.

Ob 5:45 popoldne, ko se vsede delegacija k večerji.

Večerja traja do 6:45, nakar je delegacija prosta do 8:00 zve- čer in si vsak lahko poišče svo- jega butleerja.

Ob 8:00 zvečer: Velika pred- štava v mestnem štabionu. Po predstavi se poda delegacija k počitku, ali pa ne.

Drugi dan konvencije. Zajterk ob 7:30 zjutraj. Ob 8:30 se odpelje delegacija v Put-in-Bay.

Ob 8:30 zvečer se vrne dele- gacija v Cleveland.

Ob 9:30 yelika predstava v mestnem štabionu.

Tretji dan konvencije.

Ob 8:30 skupen zajterk.

Ob 9:30 parada po mestu: de- legacija, kamele, sloni in žirafe.

Ob 12:00 kosilo.

Kosilo traja do 2:15, nakar je 45 minut odmora.

Ob 3:00 popoldne: Vežbanje uniformiranih oddelkov delega- cije in parada: delegacija, ka- mele, sloni in žirafe.

Ob 6:30 skupna večerja.

Ob osmih predstava v mest- nem štabionu.

Četrti dan konvencije.

Čitanje pravil od 8:15 do 8:20 zjutraj.

Ob 8:20 skupen zajterk.

Ob dvanajstih skupno kosilo.

Ob 3:00 popoldne se zbere de- legacijah zasedanju. Bere se zapisnik in po učinkujočem na- govoru zaključijo predsednik kon- vencije ob 3:12 popoldne.

Učitelj: "Napoleon je nekoč rekel, da beseda 'nemogoče' ne obstoja."

Učenček v zadnji klopi: "Bi kmalu drugače rekel, če bi hotel uprarniti žveplenko ob kos zaje- fe."

Kaprol: "Rekrut Neroda, kdaj si bil rojen?"

"31. decembra."

"Saj sem nespameten, da sem te vprašal. Vedeti bi moral, da moraš biti ti itak povsod zad- nji."

ŽALOSTNE RAZMERE MED PREMOKARJI V PENNSYLVANII

Roger Batchelder:

Iz Pittsburgha, Pa., se poročila z dne 13. julija: Governor Pinchot je ta teden naprosil ameriški Rdeči križ, naj kaj pomaga in ublaži gorje premogorjev v Pennsylvaniji. Vodstvo Rdečega križa pa je odgovorilo, da v tem slučaju ne more pomagati, kajti njegov sklad je določen samo v pomoč onim, ki so prizadeti vsled kakih naravnih neizgov. Pač lepi nazori človekoljubja...

Ko sem obiskal prizadeti okraj, sem videl tam skrajno žalosten položaj. Naj omenim en sam tipičen incident:

V kuhinjo koče, kjer je nastanjena družina nekega premogarja, je stopil devetletni deček, kateremu je sledilo še troje otrok, ki so bili vsi stari manj kot sedem let.

"Mama, prinesel sem večerjo!" je rekel deček.

Na njegovem obrazu se je pojavil truden smehljaj, ko je to izrekel. Njegov oče, ki je že dolgo mesece brez dela, je sedel na verandi ter z žalostnim pogledom pogledal sina, ki je držal v roki kositrno posodico, v kateri so bile razne korenine, drevesno perje in nekaj malin. To je bila "večerja," o kateri je deček govoril in katero je nabral v grmičevju.

"Hvala, Harry!" je rekla ženska v kuhinji, njegova mati, stara 30 let, toda izgledala je, kakor da jih ima petdeset. "Saj to bo vse, kar bomo imeli, zakaj od tete nisem mogla dobiti kruha; rekla je, da nam ga bo dala jutri, če bo mogoče."

Mati v kuhinji je zakurila ogenj, da skuha "zelenjavo," ki jo je prinesel deček. V hiši ni vodovoda, ne električne razsvetljave; petrolejka razsvetljuje otočni prostor s svojo medlo svetlobo.

"Vse bi še bilo," je rekla žena, "samo če bi imeli otroci dovolj jesti; toda otroci so neprestano lačni in bolni, in to me boli. In v sosedni hiši stanujejo stavkolomci ali skebje, ki vse noči tako razsajajo, da je otroci strah. Moj Bog, kaj bo z nami? ..."

Njen mož je molče sedel na porcu in zamišljen gledal v ogorek cigarete, ki ga je držal v roki. Pretekel je že teden dni, kar je zadnjikrat kadil, in

njegove roke so se tresle, ko sem mu ponudil zavojček cigaret.

Otroci so topi in negibni se deli po tleh.

"Koliko časa že nisi bil v kino-gledišču?" sem vprašal Harryja, onega, ki je prinesel domov "večerjo."

"O, bil sem enkrat, toda je že davno temu."

"Ali bi rad malo sladoleda?"

"Jaz ne vem, kakšen je sladolec."

"Kaj boš delal, ko doraš?"

"Delal bom v 'majni,' mislim."

Po premogarski dolini stoje raztreseni tu in tam možje, z revolverji za pasom, v katerem tiče naboji. To so kompanijski stražniki, ki se ne brigajo mnogo za žene premogorjev, ki hodijo bosonoge mimo njih.

Večina delavstva v Washington county, ki je prizadeta po štrajku, je rojena v Ameriki; ljudje so tukaj eno generacijo ali dve in sem so se priselili večinoma iz južne Evrope.

Govoril sem tudi s premogarjem H. B. Mitchellom, lepim, velikim človekom, katerega so izgnali z njegovo rodbino vred s kompanijskega sveta. Ko so mu zmetali pohištvo na cesto, je poprosil nekega prijatelja-farmerja, ki mu je dovolil, da je začasno spravil svoje pohištvo v njegovo šupo. Njegova družina, žena in otroci, pa žive raztreseni tu in tam po hišah prijateljev in znancev.

"Otroci že šest mesecev niso okusili kaplje mleka," je dejal. "Zelo mi je žal tudi po mojem lepem vrtu, katerega sem imel skrbno obdelanega in posajenega s semenom, ki nam ga je dala county."

"Rad bi solate in druge zelenjave in sočivja, ki raste na vrtu, da bi imeli otroci kaj jesti, toda če stopim na vrt, ki je kompanijska lastnina, me zapro. Gledal bom, da dobim čim prej mogoče kako drugo delo, da se enkrat za vselej rešim premogarstva, ki nudi delavcu samo trpljenje."

Prebivalstvo tega okraja je vsega usmiljenja vredno, in za to prebivalstvo in nedolžne otročiče premogorjev ameriški Rdeči križ nima pomoči! ...

Klančar je šel poslušat. Ni mogel prestat. Usoda Matijevega, ki je grešil nad njim v mislih, ga je skrbela.

Preril se je v sodno dvorano, ko je predsednik sodišča vprašal Matijca po prebrani obtožnici:

Matijec je vstal, stopil naprej ter dejal z drhtečim, toda visokim glasom:

"Če bi Kristus stal pred menoj, bi mu rekel: 'Skušnjavcu si dopustil, da me preskuša kakor Joba. Reši me ga, kakor si Joba! Da sem nedolžen ne morem dokazati. Niti moj zagovornik ne veruje v mojo nedolžnost.'"

In je sedel in smrtni znoj mu je stal na čelu.

Strahno razburjenje se je polastilo dvorane.

Klančar je videl, kako je prebujen zmal za glavo zagovornik, in kako se je nasmehnil dr. žavnj pravdnik.

"Dobro igra!" je dejal mlad fant z naočniki poleg njega.

"Dobro sta se zgovorila z zagovornikom. Zdaj ima zagovornik vsaj lahko stališče!"

"Kako lahko? Vse mu je pokvaril!" je trdil sosed.

"No, boš že videl," je vztrajal prvi.

"Vse mostove si je podrli!" je trdil drugi.

Klančarju je šumelo po glavi kakor v čebelnjaku po teh besedah. "Ali je resnica res takšna, da je niti dva učena ne gledata enako? Pa naj jo vidijo porotniki, in če dokažejo, da je hinavec, da je hinavec in lažnik in kliče Kristusa za pri-

čo?" — Spet ga je stresla zona ob sami misli, da se morejo ljudje tako lagati. "In če je Matijec hinavec, kako šele žena, ki se me boji!"

Trpkla misel mu je grizla v dušo. Ponavljal je prisege za pričami, ki so prihajale v dvorano.

Prišel je Mohor in povedal, da je res videl Matijca, ko je odpeljal na njivo, in šele potem, ko je prišel klicat Tineta.

Prišla je Franca, upadla in z omahujočim korakom in ponovila izpoved in povedalač kako je Matevž pred njo povedal o njivi.

"In lagal je meni!" je vzkliknil Matijec.

Zagovornik se je premaknil na sedežu, kakor da ga je pičila oša.

"Da, lagal!" se je obrnila tedaj Franca proti njemu. "Vem, da je lagal! Samo oče so mu rekli! In če mislite, gospodje, da je Matijec kriv, se motite! Prisegam, da je nedolžen!"

Klančar se je zavedel v svojih mislih: "Ona, Franca, veruje vanj, ti ga pa sumničiš!"

"Ali je res, oče?" je povzel predsednik besede.

"Res, samo jaz sem rekel Matevžu!" je dejal Mohor.

"Ali vas je kdaj snubil?" je vprašal predsednik.

"Da, me je! Bilo je prepoznal!" je kriknila Franca.

"In ste mu tako povedali?"

"Povedala!"

"Konec!" je dejal drugi fant ob Klančarju.

"Pa je le njo snubil!" se je razveselil Klančar.

Kosmačka je povedala, kako je Matijec pustil svate in kako sestrašil konje pri znamenju.

"Že takrat je hotel ubiti vse: nevesto in mojega moža! Pa je ubil samo konja!"

"Saj ni on sestrašil. Pram se je splašil znamenja. Pram. In mi je Matijec stregel tisto noč!" je planila Franca. "Saj zdaj vemo, zakaj. Štor za znamenjem je, če hitro voziš, kako človek."

"Že dobro! Ne padajte v besede če niste vprašana!" jo je karal predsednik.

Kosmačka je dalje povedala, da je mož večkrat pravil, da ga Matijec ne more. Da mu je pokvaril kupčijo pri Klančarju. "Tam je Klančar, naj kar pove sam!"

Državni pravdnik je predlagal zaslišanje Klančarja. In ko je odhajal skozi vrata k pričam, je slišal še Kosmačko, kako se je Matijec prihljueno pripil do grmovja, potuhnil se, ko jo je uzrl ter odšel v kuhinjo.

"Ali ne bi bilo na mestu, da bi bili botri povedali? Njen mož je bil!"

"Nisem je hotel prestrašiti!"

Dvorana se je zasmejala; gospod predsednik je zagrozil, da jo bo izpraznil.

"Ali vidiš?" je silil drugi v prvega fanta. "Zdaj je predsednik že sam pokazal barvo."

"Toda odgovor je vendar utemeljen!" se je branil prvi.

Ko je Klančar prišel na vrsto, so bile druge priče že vse zaslišane. Sam ni vedel drugega povedati, kakor da mu je dal Matijec denar, da vrne Kosmačku dolg.

"Ali je bil jezen?"

"Bil je jezen, ko mi je vrnil denar! Da bi bil jezen, je zatrdil. 'Ni dal z zvijačo, z jezo je dal.'"

"Z jezo je dal!" je ponovil predsednik.

Gaber je povedal, da je trdil, da je strica udarila kobila, pa da je on takoj videl, kako je ranjen. "In sem koj sumil, da nekaj ni v redu."

"Ali ste pomislili na njega?"

"Ves je bil krvav!" je dejal Gaber.

Brne je potrdil to izpoved.

Nato so pokazali krvavo obleko in čevlje.

"Te čevlje je našel pes," je dejal predsednik senata.

"Ti čevlji so moji!" je potrdil Matijec. "Samo jaz jih nisem imel na nogah tisti dan."

In povedala je Matevževka, koliko časa je bil Matijec v hiši.

"Iskal sem Tineta!"

In Tine je povedal, kako je bil sam na podstrešju v hlevu ter pregledoval kovčeg, ko ga je Matijec priklical.

"In je bil razburjen?" je vprašal zagovornik.

"Razburjen!" je potrdil Tine. Klančarju je prihajalo od strašnega vrtinca misli vroče v glavi.

"Če je radi France moril, potem ni moril za šalo, potem jo je imel rad; če je moril, potem je hinavec in potem, potem..." Ta misel se mu je nazadnje izobličila v tako različni obliki, da se je moral oprijeti. "Ali res ni resnice? Ali me je s tem udaril skušnjavec in ujel in ne vem kako?"

Lotevala se ga je omotica, da je šel iz dvorane in hodil po prazni sobi za priče kakor brez glave; tiščal je čelo na šipo. Ker ga je dušilo, je odprl okno na dvorišče.

In je šel spet v dvorano.

"Gospodje porotniki, visoki senat! Hudo je človeku, če mora kazati na obtoženca s strašnim očitkom: Matijec Mohor, ti si umoril sorodnika!"

Dvorana se je zamajala ob strašnih besedah, ki so jedko in uničujoče padale v težkem surnem ozračju večerne ure v množico. Klančar se je vil od neizmerne srčne bolečine.

"Ne jaz, dve nemi priči sa pokazali nanj. Dve zvesti živalici. Kobila umorjene žrtve in policijski pes!"

Dvorana je ploskala v odobravanje in predsednik je resno zahteval mir.

"Vam govorim, gospodje porotniki, vam govorim, in ne dvorani. Vi ste poklicani, da pomagate pravici do zmage!"

"In meni, in meni!" se je vil Klančar. "Če je bil Matijec zmožen umora iz hinavščine, potem, o, potem..."

"Ko je obtoženec dvignil roko v dolgo v naprej premišljenem zlojedanju, je splašena kobila oznanila zločin. Zločinec je, hoteč izbrisati sled, hitel skriti čevlje. Htel je domov. Videč da ga je opazila botra, je obdolžil pred možni zločina kobilo. Nemo žival. Toda nema žival ga je izdala!"

Mrzlo, svinčeno so padale njegove besede v dvorano. Z roko je dvignil polo papirja in dejal:

"Toda pravica in resnica, ti sveti božji hčerki, sta hoteli še več dokazov. Stavljeno je bilo vprašanje obtožencu, zakaj ni lovil kobile, če jo je videl. Da, zakaj je ni lovil? Zato, ker se je iztrgala pred njim, je odgovor. Žival se boji zločinca!"

"Pram je mrtev," je vzdihnil sam pri sebi Tine, "in kobila ne more govoriti."

"Toda povzemimo vso stvar od začetka. Rajni Kosmač in Mohor sta govorila o nevisti. Da je hotel njivo Kosmač, ste slišali. Matijec je za to željo rajnega vedel. Pri hiši je mlada vdova po bratu. Matijec jo je snubil. Prepozno! Toda ko sta se sprla zaradi Klančarja in je Matijec posodil denar, da ga vrne, jezen, pravi priča, takrat se ni bilo prepozno. Takrat je Matijec še upal na vodo in grunt. In po delu tega grunta je segala nesrečna žrtev. Takrat se je spočela prva mržnja. Slišali ste opis obtoženčevega značaja in vidite ga sami, kako se obnaša. Miren, redko beseden, sam zase. Potuhnen, zakrknjen značaj, pravijo ljudje. Najbolj nevaren značaj! Ali je kdaj poplaval? Nikoli! Ali je kda plesal? Nikoli!"

"Tistikrat, ko je potem nesel svojo ženo čez zid," se je zgenil sam pri sebi Klančar. "Tistikrat,istikrat, ko je prenašal svojo ženo čez zid. Saj jo je le za šalo in izzvali so ga!" se je pogovarjal.

"Tak značaj se maščuje, pa ne pove vzroka. Tak značaj ni česar ne pozablja."

"O, usmiljeni Bog!" je zastokal Klančar. "Ona, moja žena, je bila njegovo prvo dekle! In on je hinavec, potuhnjeneč, srakoper, farizej, ki ničesar ne pozablja!"

"Potem, ko je mislil, da ima grunt že v pesti — saj tak človek ni zmožen ljubiti —"

"Moj Bog," je jeknil Klančar. "Pa sedi, kakor da se njega ne tiče!"

Matijec je res sedel skoraj brezbržno na klopi in poslušal govor kot v daljavi. Kakor da govore o drugem, njemu neznanem človeku.

"— potem ko je že mislil, da ima grunt, izda rajni Kosmač Franci vdovi v prepiru tisto barantjo z njivo. In vsi upi padajo v vodo. Grunt pade v vodo in Matijec Mohor je spet nič pri hiši."

Državni pravdnik se je oddehnil.

Franca je lezla vase. V polzavesti ji je oživila v spominu njena nekdanja obsodba ter segala kruto v njeno zaupanje in vero v Matijevo nedolžnost...

Stresla jo je mrzlična misel od čudne groze, uprla je pogled v vdani Matijeve obraz, strmela v govornika kakor otrok, ki posluša grozno povest o strahu, ki lovi deco, pa ima zavest, da zanj ne velja, ker je molil.

"Nedolžen je!" se je utrdila v mislih. "Nedolžen pride v smrt! Tako me je gledal, ko sem mu povedala, da ne morem biti njegova žena! Kot otrok vdano, brez sovraštva in jeze! In tega ne vidijo. Tega otroka ne vidijo!"

"Ali veste, kaj je to: na očetu domu biti nič! Še manj kot hlapec. In hlapec je postal gospodar! Slišali ste, da je vdovo kljub temu snubil. Prepozno, pravi priča, vdova sama, prepozno, in mu je to povedala."

(Jul. 16. 18. 22. 25. 29.)

Stanovanje
se odda na 6737 St. Clair Ave. po jako nizki ceni. Stanovanja imajo po tri sobe. Več se pzoze na 6925 St. Clair Ave. Tel. Henderson 4736.

Stanovanje
se da v najem, 5 sob, spodaj, na lepem prostoru. Tudi garaža na razpolago. 1188 E. 175. St. (168)

Moon avtomobil
v jako dobrem stanju, se poceni proda, ker ga jaz radi boleznih ne morem rabiti. 959 E. 69. Street. (167)

Soba
se odda, s kopalščem. Vprašajte se na 5604 Bonna Ave. (167)

Pohištvo naprodaj
za tri sobe. Proda se vse skupaj ali posamezno. Tudi pralni stroj naprodaj, ki se proda zelo poceni. Vprašajte na 1197 E. 61st St. spodaj, zadaj. (166)

Soba
se da v najem za enega moškega ali ženske. 1153 Norwood Rd. (166)

(Dalje prihodnjič).

Oglasi v "Ameriški Domovini" imajo vedno dober vspeh.

DNEVNE VESTI

Protestantovski pastirji v dirki s pridigami

Cotton Valley, Louisiana, 15. julija. — Lansko leto so fantiči sedeli na drevesih in se skušali, kdo bo dlje časa vzdržal, letos pa tekmujejo protestantovski pastirji, kdo bo dlje časa pridigal. Tu je pravkar skončal 58 ur in pol dolgo pridigo baptistovski pastor Sandifer. To je najdaljša pridiga, ki jih je slišal svet, pa tudi menda najbolj brezpotrebna.

Japonsko prebivalstvo se zelo množi

Tokio, 15. julija. — Pravkar priobčena statistika japonske vlade naznanja, da se prebivalstvo japonskega cesarstva pomnoži vsak dan za 2500 glav, vendar ne povzročuje to dejstvo japonski vladi nobenih skrbi. Japonska vlada preživi tekom prihodnjih 25 let še 25 milijonov več prebivalcev kot danes. Prebivalstvo Japonske šteje danes 90 milijonov.

Kitajci pripravljene za bojkot Japoncev

Shanghai, 15. julija. — Nova kitajska vlada je odredila korake, da se bojkotira kolikor mogoče japonsko blago, kar je na Japonskem povzročilo veliko razburjenje.

Policija bo streljala na štrajkarje v R. I.

Providence, R. I., 15. julija. Policija v tem mestu je dobila povelje, da strelja na štrajkarje, ako se ne umaknejo, ko so napadeni s policijskimi količkami.

Nemška kriza upljiva celo na japonske banke

Tokio, 15. junija. — Cene na tržnici po vsej Japonski so se radi nemške krize zelo znižale. Cena svil, sladkorju in bombazu je silno padla. Poslovanje na borzi je skrajno slabotno.

Nesrečna prerokovanja sleparskih prerokov

Chicago, 15. julija. — Policija v tem mestu išče nekega vedeževalca, ki je hodil od hiše do hiše ter prerokoval ljudem bodočnost. Neki 26-letni Mrs. Marthi Koestner je povedal, da bo njen 7-letni sin izgubil vid, in da jo bo mož zapustil. Včeraj je Mrs. Koestner skočila iz 9. nadstropja nekega hotela in se pri tem ubila. Zapustila je pismo sledeče vsebine: Dragi moj mož! Skrbi za sinka, da se ne bo prehladil, da ne izgubi vida. Daj ga dvakrat na leto preiskati. Ljubim te iz vsega srca."

* 12,000 brezposelnih se nahaja v New Haven, Conn.

MALI OGLASI

Dve sobi
pripravni za pečlarje se oddajo v najem. Dobi se tudi garaža. Vprašajte na 1162 E. 60th St.

Stanovanja
se oddajo na 6737 St. Clair Ave. po jako nizki ceni. Stanovanja imajo po tri sobe. Več se pzoze na 6925 St. Clair Ave. Tel. Henderson 4736.

(Jul. 16. 18. 22. 25. 29.)

Stanovanje
se da v najem, 5 sob, spodaj, na lepem prostoru. Tudi garaža na razpolago. 1188 E. 175. St. (168)

Moon avtomobil
v jako dobrem stanju, se poceni proda, ker ga jaz radi boleznih ne morem rabiti. 959 E. 69. Street. (167)

Soba
se odda, s kopalščem. Vprašajte se na 5604 Bonna Ave. (167)

Pohištvo naprodaj
za tri sobe. Proda se vse skupaj ali posamezno. Tudi pralni stroj naprodaj, ki se proda zelo poceni. Vprašajte na 1197 E. 61st St. spodaj, zadaj. (166)

Soba
se da v najem za enega moškega ali ženske. 1153 Norwood Rd. (166)

(Dalje prihodnjič).

Oglasi v "Ameriški Domovini" imajo vedno dober vspeh.

DNEVNE VESTI

Protestantovski pastirji v dirki s pridigami

Cotton Valley, Louisiana, 15. julija. — Lansko leto so fantiči sedeli na drevesih in se skušali, kdo bo dlje časa vzdržal, letos pa tekmujejo protestantovski pastirji, kdo bo dlje časa pridigal. Tu je pravkar skončal 58 ur in pol dolgo pridigo baptistovski pastor Sandifer. To je najdaljša pridiga, ki jih je slišal svet, pa tudi menda najbolj brezpotrebna.

Japonsko prebivalstvo se zelo množi

Tokio, 15. julija. — Pravkar priobčena statistika japonske vlade naznanja, da se prebivalstvo japonskega cesarstva pomnoži vsak dan za 2500 glav, vendar ne povzročuje to dejstvo japonski vladi nobenih skrbi. Japonska vlada preživi tekom prihodnjih 25 let še 25 milijonov več prebivalcev kot danes. Prebivalstvo Japonske šteje danes 90 milijonov.

Kitajci pripravljene za bojkot Japoncev

Shanghai, 15. julija. — Nova kitajska vlada je odredila korake, da se bojkotira kolikor mogoče japonsko blago, kar je na Japonskem povzročilo veliko razburjenje.

Policija bo streljala na štrajkarje v R. I.

Providence, R. I., 15. julija. Policija v tem mestu je dobila povelje, da strelja na štrajkarje, ako se ne umaknejo, ko so napadeni s policijskimi količkami.

Nemška kriza upljiva celo na japonske banke

Tokio, 15. junija. — Cene na tržnici po vsej Japonski so se radi nemške krize zelo znižale. Cena svil, sladkorju in bombazu je silno padla. Poslovanje na borzi je skrajno slabotno.

OGLEJTE SI
novo otvorjeni dom, zgrajen po slovenskem stavbeniku Aug. Kaušku, na 18321 Neff Rd. Odprta za ogled vsak dan od 2. do 9. ure zvečer.

LOUIS MAYER
SLOVENSKA TRGOVINA
DOBRIH ČEVLEJ
7508 St. Clair Ave.

DOBER PREMOK!
Točna postrežba!
The Hill Coal Co.
1261 MARQUETTE RD.
Starl Cimpermanovi prostori
HENDERSON 5798
FRANK ARKO, zastopnik

MIKE

HENRIK SIENKIEWICZ POTOP

iz poljščine prevael
DR. RUDOLF MOLE

(Nadaljevanje)

In leteli so kakor ogromna jata roparskih ptic, ki so zavohale kri v daljavi.

Ko niso bili dlje nego pol milje od Prosteka, so ustavili, da zadnjikrat nakrmijo konje.

Tatarji so začeli krmiti konje iz rok z ječmenom, da bi dobili novih sil za bitko. Kmitic pa je predsedel na spočitega žrebca ter odjezdil naprej, da bi ogledal sovražnikov tabor.

Pol ure pozneje je naletel v loku nad reko na ono petihorsko četico, ki jo je odposlal gospod Korsak na poizvedovanje.

"No, kaj je?" je vprašal praporščaka Kmitic. "Kaj je novega?"

"Ne spijo več in buče kakor čebele v panju," je odgovoril praporščak. "Oni bi bili že odšli, toda nimajo dovolj vozov."

"Ali si je mogoče ogledati tabor od blizu?"

"Da, z one strmine, ki je pokrita z grmičevjem. Tabor leži v dolini ob reki. Ali hoče vaša milost pogledati?"

"Pospremi me!"

Praporščak je pogledal konja in oba sta krenila na grič. Sicer je bila že zora na nebu in zrak je bil nasičen z zlato svetlobo, toda ob reki na drugem nizkem bregu je še ležala gosta megla.

Končno se je za dva streljaja oddaljeno odkril v dolini četrkotni zemeljski okop. Pogled gospoda Kmitica se je radovedno uprl vanj, toda v prvem hipu je uzrl le meglene obrise šotorov, voz, stoječih v sredi ob nasipih. Ognja ni bilo več videti, le dim se je dvigal iz visokih stebrov proti nebu v znak levega vremena.

Naokoli je bila tišina. Prekinjal jo je le šelest listja. In veselo jutranje čvrčanje ptic. Iz tabora pa je prihajal pritajen šum.

Očividno ni spal tam nihče več, gotovo so se že pripravljali za pohod, ker v sredini je vladalo nenavadno gibanje. Celi polki so prihajali z mesta na mesto, nekateri so prihajali pod okope. Okoli voz je vršelo živahno kretanje. Z nasipov so valili topove.

"Ni mogoče drugače, da se pripravljajo na odhod," je rekel Kmitic.

"Vsi ujetniki so priznavali to. Hočejo se združiti s svojo pehoto. Tudi ne pričakujejo, da bi jih mogel gospod hetman napasti pred večerom, pa četudi bi jih napadel, sprejmejo rajne bitko na odprtem polju, nego bi dopustili, da bi prišla ona pehota pod nož."

"Dve uri bosta minili, preden se dvignejo, a v teh dveh urah bo gospod zakladnik že tu."

"Slava Bogu!" je odgovoril praporščak.

"Pošljite še ljudi, da bi se oni tam ne zamudili predolgo."

"Na povelje."

"Ali niso poslali oglednih čet na to stran reke?"

"Na to stran ni prišla niti ena. Poslali so, toda k svojim pehoti, ki prihaja od Elka."

"Dobro!" je rekel Kmitic.

In oddiral je z griča. Oddelku je ukazal, naj se še naprej skriva v grmovju, sam pa se je vrnil v najhujšem diru k praporu.

Gospod Gosievski je baš sedel na konja, ko je prišel Babinič. Takoj mu je mladi vitez povedal, kaj je videl in kakšna je pozicija v okolici. Hetman je zadovoljno poslušal poročilo in je brez obotavljanja odriinil s prapori naprej.

Toda sedaj je šel najprej Babiničev oddelek, za njim pa litovski: Vojnilovič, lavdanski, lastni hetmanov in ostali. Or-

da je ostala za njimi, ker je za to posebno prosil Hasanbej, boječ se, da bi njegovi ljudje ne vzdržali prvega udarca težke konjenice. Imel pa je druge namene.

Hotel je namreč, ako udari Litva na čelo vojsk, s svojimi Tatarji planiti na tabor, ker se je nadejal v njem bogatega plena. Gospod hetman je privolil, ker je prav sodil, da bi ordinci prešibko udarili na vojsko, toda na tabor planejo kakor besni in povzročijo veliko zmedo, zlasti ker so bili pruski konji premalo navajeni na njihovo kričanje.

Čez dve uri, kakor je bil napovedal Kmitic, so stali pri onem griču. Praporščak je ob pogledu prihajajoče vojske skočil kakor strela z novico, da je sovražnik umaknil stražo na strani reke, se že dvignil in da baš konec tabora zapuša okope.

Po teh besedah je gospod Gosievski dvignil bulavo in rekel: "Sedaj se ne morejo več vrniti, ker jim vozovi zapirajo pota. V ime Očeta, in Sina in sv. Duha! Nimamo več vzroka, da se še skrivamo!"

In namignil je nositelju buncuka, ta je dvignil buncuk kviku in začel mahati z njim na vse strani. Na to znamenje so se začeli zibati vsi buncuki, trombe so zadonele, tatarske piščalke zapiskale, zavzemale litavre, šest tisoč sabelj se je zablistalo v soncu in šest tisoč grl je vzkliknilo:

"Jezus, Marija!"

"Alla-hu-Alla!"

Potem se je prapor za praporom naglo pokazal izza griča. V Waldekovi vojski niso pričakovali tako hitro gostov, zakaj nastalo je mrzlično vrvenje. Bobni so začeli ropotati, polki so se vračali s fronto proti reki.

Kmalu sta bili obe vojski oddaljeni druga od druge jedva za tisoč korakov.

Delila jih je le še obširna ravan, po sredi pa se je pretakala rečica.

Še en hip in prvi steber belega dima se je privil od pruske strani proti Poljakom.

Bitka se je začela.

Gospod hetman je sam skočil h Kmitičevemu krdelu.

"Udari, gospod Babinič, udari v božjem imenu, evo, to-le steno!"

In z bulavo je pokazal na bleščeči polk konjenice!

"Za menoj!" je kričnil gospod Andrej.

In stisnivi konja z ostrogami, je skočil z mesta proti reki. Preden je priletel en strel iz loka, so se že zaleteli konji z vso silo in dirjali s stisnjenimi ušesi, stegnjeni kakor hrti. Jezdec, sklonjeni na vratovih, kriče, so se izpodbadali konje, ki so se zdeli, da se ne dotikajo zemlje; s to silo so planili v reko, ki jih ni vzdržala, ker so naleteli na obširen brod, popolnoma plitek in peščen; dosegli so drugi breg in zdirjali naprej.

Ko je to videl polk oklopnih jezdecov, je krenil proti njim; izprva korakoma, potem hitreje; le ko se je krdelo približalo, že na dvajset korakov, se je zaslislalo povelje: "Feuer!" In tisoč rok, oboroženih s samokresmi, se je iztegnilo proti napadalcem.

Dim se je raztegnil z enega konca vrste na drugega, potema sta dve steni jezdecov in konj udarili s treskom druga ob drugo. Konji so se ob prvem udarcu vzpel; nad glavami borilcev so zamigotale sablje, kakor bi priletela bliskonosna

kača z enega konca na drugega. Zvenk železa ob čelade in oklepe so slišali celo na drugi breg reke. Zdelo se je, da razbijajo kladi v kovačnici po jekleni pločevini.

Vrsta se je v hipu upognila v polumesec, ker se je središče konjenice umaknilo, potisnjeno vsled prvega udarca, krila pa, ki niso občutila tako silnega udarca, so stala še vedno na svojih mestih. Toda tudi v sredi se oklopniki niso pustili pretrgati in začelo se je strašno klanje. Na eni strani so se orjaški ljudje, opravljeni v pločevino, upirali z vso silo konjske teže, na drugi strani pa je pritiskala siva tatarska drhal, sekajoč in pobijajoč s tako nepojmljivo naglico, kakršno more dati samo lahko orožje in neprestana vaja. Kakor se takrat, ko se vrže truma gozdarjev na gozd visokih smrek, sliši samo udarjanje sekir in se tupatam kakor visoko drevo zavalj z groznim treskom na tla, tako je vsak hip kak oklopnik povsile bleščečo se glavo in se zvalil s konja. Sablje Kmitičevih Tatarjev so jim migotale pred očmi, jih slepile, frčale okrog obraza, oči in rok. Zaman dvigne mogočni vojak kviku težki meč; preden ga spusti, že čuti mrzlo ostrino, ki se mu pogreza v telo, meč se mu izmakne iz rok, a sam pada s krvavim obrazom konju na vrat. In kakor napade tropa os v nasadih človeka, ki je hotel tresti sadje, on pa se zaman otepa z rokami, se izvija, upogiba, ose se pa znajo prodreti k obrazu, vratu in vsaka vbada vanj svoje ostro želo, tako so se zaganjali ti divji in v tolikih bojih izurjeni Kmitičevi ljudje na slepo, sekali, grizli, zbadali in razširjali strah in smrt vse nasilneje, prekašajoč svoje nasprotnike baš za toliko, kolikor prekaša v boju izurjen mojster če treba tudi mčnejšega kmeta, ki mu manjka izkušnje.

Konjeniki so padali mož za možem in središče, v katerem se je boril sam Kmitic, se je tako zredčilo, da se je moglo vsak hip prodreti. Krik oficirjev, pozivajoč vojsake na šibko mesto, se je gubil v trušču in divjem vječanju, vrsta se ni mašila dovolj naglo, a Kmitic je prodiral vedno huje. Sam je bil opravljen z oklepom, ki mu ga je podaril gospod Sapieha, in se je boril kot preprost vojak, imajoč za seboj mlada Kemliča in Soroko. Ti so imeli nalogo paziti na življenje svojega gospoda in vsak hip se je kateri obrnil zdaj na levo, zdaj na desno ter zadal silen udarec, Kmitic pa se je na svojem rjavem konju zaganjal v največjo gnečo in je s pomočjo vseh tajnosti gospoda Volodijovskega in s svojo ogromno močjo gasil življenje ljudem kakor sveče. Včasih udari s celo sabljo, včasih se jedva dotakne s koncem, včasih zasuje jedva malo, a kakor blisk nagel kolobar in konjenik leti z glavo navzdol pod konja, kakor bi ga grom treščil s sedla. Vojski se v grozi umikajo pred tem strašnim možem.

Naposled je gospod Andrej usekal po glavi praporščaka, a ta je zapel kakor zaklani petelin in izpustil prapor iz rok; v tem hipu se je središče prelomilo in pomešani krili sta postala dve neredni gruči, ki sta se naglo pomikali k oddaljenim vrstam pruskih vojsk.

Kmitic je pogledal skozi raztrgano središče v globino polja in naglo uzrl polk rdečih dragoncev, letčih kakor vihra na pomoč raztrgani konjenici.

"Nič za to," si je mislil, "za hip mi pride Volodijovski po istem brodu na pomoč."

V tem se je zaslislal strašen grom topov, da se je zemlja stresla v svojih temeljih; mušketi so začele pokati od okopa do najbližjih vrst sovražnikov. Vse polje se je pokrilo s dimom in v tem dimu so se Kmitičevi Tatarji in dobrovoljci spoprijeli z dragonci.

Toda od strani reke ni prihajal nihče na pomoč.

Pokazalo se je, da je sovražnik nalašč pustil Kmitičevo krdelo čez brod in ga nato začel zasipati tako strašno s krogliami iz topov in mušket, da ni mogla živa duša čez.

Prvi so šli k njemu ljudje gospoda Korsaka, a so se vrnili v neredu; potem je dospel Vojnilovičev prapor do polovice broda in se je vrnil v dobrem redu — bil je to kraljevski polk in eden izmed najspodobnejših v vsej vojski — toda z izgubo dvajsetih tovarišev, znamenite slahite in devetdesetih prostakov.

Gospod zakladnik je sam pri-skočil, se ogledal in videl, da je nemogoče, da bi mogla živa duša dospeti na drugi breg.

In vendar je moglo to odločiti bitko. Zato se je hetmanovo čelo močno zmračilo. Nekaj časa je ogledoval skozi daljnogled vso vrsto sovražnikovih čet in kričnil na ordonančnega oficirja:

"Zdirjaj k Hassun-beju, naj orda, ako more, doseže nasprotni breg in udari na tabor. Kar najdejo v vozovih, je njihovo! Topov tam ni, le z reko bodo imeli opraviti."

Oficir je oddiral na vso sapo; hetman pa je odjezdil dalje, kjer je pod vrhovjem stal lavdanski prapor, in se ustavil pred njim.

Volodijovski je bil na čelu, mračen in molčeč.

"Kaj misliš, ali preplavajo Tatarji?" je vprašal hetman.

"Tatarji preplavajo, toda gospod Kmitic, pogine!" je rekel Volodijovski.

"Za Boga!" je zakričal hetman. "Ta Kmitic, če bi le imel glavo na vratu, bi moral to bitko dobiti, a ne poginiti!"

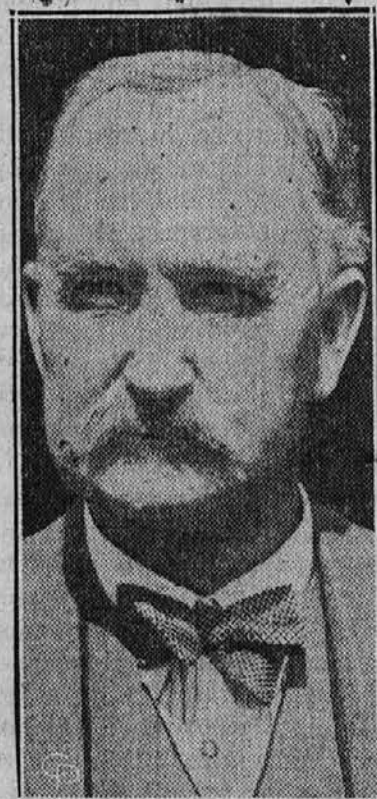
Volodijovski ni nič odgovoril, vendar je sam zase premišljeval v duši:

"Ni bilo treba pošiljati nobenega prapora čez reko, če pa je že bilo treba, treba jih je bilo vsaj pet..."

Nato je stopil Volodijovski k hetmanu z visoko dvignjeno sabljo in dejal:

"Vaša dostojnost! Če bi bilo povelje, bi še jaz poizkusil prebresti."

"Stoj na mestu!" je odgovoril ostro zakladnik. "Dovolj, da oni tam poginejo!"

Albert B. Fall, bivši tajnik notranjih zadev Zedinjenih držav, je prosil, da bi smel predsedati svoj termin kje na zapadu, radi slabega zdravja. Njegovi odvetniki so vložili prošnjo, da bi bil Fall zaprt v Santa Fe, New Mexico.

OGLEJTE SI

novo otvoren dom, zgrajen po slovenskem stavbeniku Aug. Kaušku, na 18321 Neff Rd. Odprta za ogled vsak dan od 2. do 9. ure zvečer.

"Oni že ginejo!" je dejal Volodijovski.

In res, vpitje je postajalo izraziteje in vse glasneje. Očividno se je Kmitic umikal nazaj proti reki.

"Za Boga! To sem hotel!" je zakričal naglo gospod het-

man in skočil kakor blisk k Vojnilovičevemu praporu.

Gospod Kmitic se je res umikal. Ko je udaril na rdeče dragonce, so se njegovi ljudje borili z njimi s poslednjimi močmi; toda že jim je pojemale sapa v prsih, utrujene roke so

slabele, padali so vedno gosteje. Medtem pa je minilo že pol ure, a klica "bij!" še ni bilo slišati; nasprotno pa je skočila dragoncem na pomoč Boguslavova težka konjenica.

(Dalje prihodnjič.)

Bivši tajnik notranjih zadev v Washingtonu, ki je izgubil tožbo v devetletni borbi za svojo prostost, Albert B. Fall, bo moral sedaj v ječo. Kot znano, je Fall pod Hardingovo administracijo dal v najem oljna polja, last Zedinjenih držav, privatnim družbam, za kar je dobil \$100,000,00.

Glavne osebe, na katerih sloni sedaj usoda Nemčije: Zgorej levo: Adolf Hitler, vodja nemških fašistov; zgorej desno: predsednik nemške republike, Paul von Hindenburg; spodaj levo: kancler Heinrich Brüning; desno: dr. Hans Luther, predsednik reichsbanke. V sredini: scena v Berlinu o priliki demonstracij.

THE OLD HOME TOWN

Registered U. S. Patent Office

Stanley

